

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

Освіта збереже Україну!

Матеріали II Всеукраїнських Прокопенківських читань
(14 червня 2023 року)

м. Харків

ЗМІСТ

ПРОКОПЕНКО І.Ф. ПРО ВАЖЛИВІ КАТЕГОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО Бакай С. Ю.	10
ФОРМУВАННЯ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ, ВПЛИВ УЧИТЕЛЯ ТА ШКОЛИ Бараницька О. П.	16
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ Басанець О. А., Ялліна В. Л.	21
ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД Бережна С. В.	26
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ Бочарова А. П.	29
ВПЛИВ «ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ» НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ Бриленко В. О.	32
ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ В РОБОТІ ДИЗАЙНЕРА ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ Ван Сін, Ван Чжо	37
INTERNATIONAL EDUCATIONAL PROGRAMS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN CHINA AS A FACTOR IN PREPARING DESIGNER-EDUCATORS WITH EXPERIENCE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION Vitchynkina K. O.	40
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО РОБОТИ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Гнатовська К. С.	46
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ Гончарова О. С.	51
САМООСВІТА ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВСИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ Довженко Т. О.	58
ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД Донченко О. В.	62
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ Дорожко І. І., Малихіна О. Є., Туріщева Л. В.	66
ВПЛИВ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА НА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Ємець А. А., Коваленко О. М.	71
РЕКТОРСЬКИЙ КОРПУС ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ Зеленська Л. Д., Бондаренко А. С.	77

ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Бережна С. В.

доктор філософських наук, професор

Харківський національний педагогічний

університет імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: berezhnasv@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10114128>

У сучасній українській освіті формуються підвалини для подальшої гармонізації й інтеграції з європейськими нормами і стандартами в освітній сфері. Чільне місце посідає педагогічна освіта, адже вона відіграє основоположну роль у розвитку держави та є основною рушійною силою соціальної мобільності, формування ціннісних орієнтирів молоді.

Цінності є ядром культури кожного народу, нації, суспільства. Г. Хофштеде зазначає, що цінності розкривають ідейні переконання особистості й обґрунтовують їх дію. Цінності характеризують цілі та сенс життя, тому вони найбільше виявляються в кризові моменти для індивіда або соціуму. Цінності втілюються у фундаментальні права і свободи людини (свобода слова, організацій; вільних, таємних та прозорих виборів тощо). Індивід обирає цінності відповідно до власних переконань. Для громадян ЄС цінності є потужним регулятором поведінки та взаємовідносин людей. Європейські цінності є основою демократичних інститутів, сформовані на толерантному відношенні до переконань інших людей [1–2]. Т. Парсонс зазначає, що людина звертається до цінностей для остаточного обґрунтування своїх дій.

Поняття «цінність» є предметом теоретичних досліджень багатьох гуманітарних наук – філософії, соціології, психології, педагогіки, етики, естетики, економіки, політології тощо. Дослідженню теоретичних основ формування ціннісних орієнтацій присвятили свої праці зарубіжні науковці А. Біне, Д. Дьюї, А. Лай, Д. Томлінсон, В. Франкл, а також вітчизняні вчені І. А. Зязюн, В. А. Караковський, І. Ф. Прокопенко, В. Ф. Шаталов та ін. В. Франкл визначив

цінності як смислові універсалії, що кристалізувалися в результаті узагальнення типових ситуацій, із якими людству довелося стикатися в історії. Він виділив три групи цінностей: цінності творчості (що ми даємо життю); цінності переживання (що ми беремо від світу); цінності відношень (яку позицію ми займаємо відносно долі, яку ми можемо змінити) [3]. Сьогодні недостатньо дати молоді певний запас знань та вмінь, навчити її цей запас майстерно поповнювати й використовувати. Слід обов'язково прищепити молодому поколінню певну систему цінностей, базуючись на якій воно зможе використовувати свої знання на благо країни і світу в цілому. В іншому разі ми ризикуємо виховати професіоналів-циніків. Любомир Гузар писав: «Не треба вказувати молоді, що робити, вона розбереться сама. Важливим є виховати в ній правильні цінності і дати правильні орієнтири».

Україна – держава можливостей. Але рівень загроз і викликів, що виникають (та виникнуть найближчим часом) перевищує всі історичні виклики, які постали перед Україною за останні роки.

Для ефективного функціонування вищої освіти ще у 2017 році в роботі «Вища освіта як чинник економічного зростання України: сучасний стан та перспективи розвитку» І. Ф. Прокопенко визначив вектори розвитку і запропонував низку заходів, спрямованих на підвищення якості освіти. А саме – «... по-перше... реформувати зміст освіти відповідно до сучасних наукових досягнень і новітніх технологій; упровадити дуальну систему вищої освіти, що матиме цикли теоретичного і практичного навчання та наблизить якість підготовки фахівців до вимог ринку праці; розробити спільні проєкти бізнесу і ВНЗ щодо наукових новацій; створити сучасну матеріально-технічну базу; розробити ефективний механізм фінансового забезпечення вищої освіти; удосконалити нормативи державного замовлення та ін. По-друге, стратегічним напрямом розвитку вищої освіти має стати її інформатизація – доступність дистанційної освіти; запровадження змішаного навчання, у межах якого відбувається ф'южн освіти: студент здобуває знання і самостійно (в режимі онлайн), і віч-на-віч із викладачем; опанування онлайн-простором для просування освітніх послуг вищої школи, розміщення досліджень українських науковців і

викладачів у міжнародних наукометричних базах та ін. Третім напрямом підвищення ефективності української вищої школи має стати інтернаціоналізація освіти – розробка програм розвитку експорту освітніх послуг, академічної мобільності студентів, ефективної участі українських ВНЗ у проведенні транскордонних досліджень та ін.»[4].

Отже, цінності є системотворчим ядром діяльності та внутрішнього духовного життя людини. У педагогічній освіті сформована система цінностей допомагає об'єднати суспільство й особистість, залучаючи їх до системи суспільних відносин.

Література

1. Українське суспільство та європейські цінності. Звіт за результатами соціологічного дослідження / Режим доступу: [JEuropeiski cinnosti tables and diagrams MR .pdf](#)

2. Цінності об'єднаної Європи / Режим доступу: [file:///D:/Статья%20-2023/НАПН%20-%202023/Ценности/European Values.pdf](#)

3. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу / Режим доступу: [https://worldinbooks.com.ua/wp-content/uploads/2022/05/lyudyna-v-poshukah-spravzhnogo-sensu-psycholog-u-kontstabori-22037379.pdf](#)

4. Прокопенко І. Ф., Мельникова О. В. Вища освіта як чинник економічного зростання України: сучасний стан та перспективи розвитку / Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Економіка», 2017, вип. 35 // режим доступу: [https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/078d804a-cae8-40d8-94da-e5ce7b6fe293/content](#)